

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 01 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практикум з кар'єрного консультування

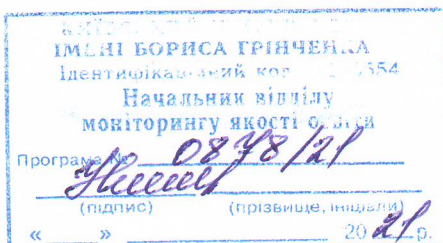
для студентів

спеціальності: 053 Психологія

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 053.00.03 Психологія бізнесу та управління

спеціалізації: HR-менеджемент

Київ – 2021

Розробник:

Каліщук Світлана Миколаївна, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик.

Викладач:

Каліщук Світлана Миколаївна, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 27.08. 2021 р. № 7

Завідувач кафедри _____ Оксана СЕРГЄЄНKOBA

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління)

27.08. 2021 р.

Керівник освітньої програми _____ Валерій ПОЛІЩУК

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09. 2021 р.

Заступник директора _____ Роман ПАВЛЮК

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	3	
Семестр	5	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – поглиблення фахової компетентності з питання практичного застосування психологічних технологій формування кар'єрної компетентності різних соціально-вікових груп населення.

Завдання курсу:

- побудова загальної системи психологічної практики кар'єрного консультування;
- розкриття змісту часткових технологій кар'єрного зростання: профорієнтаційної, розвитку мотивації, розвитку кар'єрних орієнтацій, формування кар'єрної компетентності;
- формування здатності до рефлексії й оптимізації індивідуальної стратегії кар'єрного зростання;
- набуття здатності застосовувати на практиці психологічні технології формування кар'єрної компетентності (психодіагностичні, консультативні, психокорекційні й тренінгові).

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Практикум з кар'єрного консультування» забезпечує формування таких **загальних та фахових компетентностей**:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- СК13. Здатність здійснювати психологічний супровід професійної діяльності персоналу та застосовувати процедури оцінки діяльності персоналу та організації.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Практикум з кар'єрного консультування» забезпечує формування таких **програмних результатів навчання**:

- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

•ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

•ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

•ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

•ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Професійна і кар'єрна консультації в системі професійної орієнтації							
Тема 1. Поняття, основні завдання та етапи кар'єрного консультування.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 2. Основні запити до кар'єрного консультанта.	2	-	2	-	-	-	-
Тема 3. Психологічна діагностика як складова кар'єрного консультування.	12	-	-	2	-	-	10
Тема 4. Дослідження поведінкових патернів.	4			4			-
Модульний контроль	2						
Разом	22	2	2	6	-	-	10
Змістовий модуль 2.							
Основні напрями формування кар'єрної компетентності							
Тема 5. Кар'єрна компетентність як поєднання психічних якостей особистості, умінь і навичок.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 6. Просвітництво як форма кар'єрного консультування: життєвий вибір і життєві цінності.	2	-	2	-	-	-	-

Тема 7. Інструмент кар'єрного коучингу - модель кар'єри мрії.	12			2	-	-	10
Тема 8. Розробка індивідуального плану кар'єрного розвитку.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 9. Інструмент «Колесо балансу» і SWOT-аналіз кар'єрних планів.	12	-	-	2	-	-	10
Тема 10. Ціннісні орієнтації і професійні якості.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 11. Професійна кар'єра в ієрархії життєвих цілей особистості.	2	-	-	2	-	-	-
Модульний контроль	2						
Разом	36	2	2	10	-	-	20
Змістовий модуль 3.							
Методи виявлення і оцінки кар'єрних стратегій							
Тема 12. Методико-технологічна модель кар'єрного консультування.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 13. Методи і форми планування кар'єрного розвитку.	2	-	2	-	-	-	-
Тема 14. Специфіка кар'єрного консультування осіб з обмеженими можливостями.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 15. Кар'єрне консультування безробітних.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 16. Гендерний аспект кар'єрного консультування	17	-	-	2	-	-	15
Модульний контроль	2						
Разом	27	2	2	6		-	15
Змістовий модуль 4.							
Психотехніки кар'єрного консультування							
Тема 11. Розвиток професійної мотивації.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 12. Методичні засади складання психологічного «автопортрету» та визначення стратегії самореалізації особистості.	2	-	2	-	-	-	-
Тема 13. Розвиток професійної і соціальної самоефективності особистості.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 14. Етапи досягнення успіху в професійному і кар'єрному розвитку.	2	-	-	2	-	-	-

Тема 15. Розвиток механізмів досягнення мети.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 16. Професійне становлення особистості й кар'єрна стратегія.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 17. Професійне самовдосконалення і кар'єрний розвиток.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 18. Розвиток навичок ділового спілкування.	13	-	-	2	-	-	11
Тема 19. Розвиток навичок самоменеджменту.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 20. Підходи до саморегуляції поведінки.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 21. Техніки самопрезентації.	2	-	-	2	-	-	-
Модульний контроль	2						
Разом	35	2	2	18	-	-	11
Усього	120	8	8	40	-	-	56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Професійна і кар'єрна консультації в системі професійної орієнтації

Лекція 1. Поняття, основні завдання та етапи кар'єрного консультування. (2 год.)

Кар'єра як процес і результат внутрішньо-мотивованого і індивідуально визначеного особистісного шляху. Чинники і обставини, які впливають на процес кар'єри (В.А. Калмик). Кар'єрні можливості працівників. Кар'єрне консультування як процес допомоги індивіду у вирішенні проблем вибору, засвоєння, адаптації і просування в кар'єрі. Психологічна, соціально-психологічна та соціологічна компоненти консультування з питань кар'єри. Психологічне консультування з проблем кар'єрного розвитку як засіб недиригентного психологічного впливу на формування особистісного ставлення до професійної діяльності. Напрями діяльності та завдання з кар'єрного консультування. Зміст кар'єрного консультування. Етапи проектування індивідуальної кар'єри.

Основні поняття:

Кар'єра, психологічне консультування з проблем кар'єрного розвитку, психологічна, соціально-психологічна та соціологічна компоненти

Семінарське заняття 1. Основні запити до кар'єрного консультанта.

Практичне заняття 1. Психологічна діагностика як складова кар'єрного консультування - дослідження особистості (методика Леонгарда-Шмішека).

Практичне заняття 2. Дослідження поведінкових патернів (тест фруструючих ситуацій С. Розенцвейга).

Змістовий модуль 2.

Основні напрями формування кар'єрної компетентності

Лекція 2. Кар'єрна компетентність як поєднання психічних якостей особистості, умінь і навичок (2 год.)

Кар'єрна компетентність як поєднання психічних властивостей і якостей особистості, необхідних для виконання складних нестандартних професійних завдань та досягнення професійного успіху. Критерії сформованої кар'єрної компетентності. Структура кар'єрної компетентності особистості: особистісно-ціннісний, когнітивний, рефлексивно-оцінний та діяльнісний компоненти (Л.О. Базиль, Л.М. Єршова.). П'ять елементів кар'єрної компетентності: когнітивний (кар'єрне цілепокладання і планування); мотиваційно-діяльнісний (самоефективність, мотивація до кар'єри, вміння вирішувати кар'єрні проблеми); особистісний (відповідальність і адаптивність); аксіологічний (кар'єрні орієнтації) і процесуальний (кар'єрні стратегії, тактики, темпи, етапи, періоди, фази) (Т.Х. Невструева, Т.Г. Гнедіна).

Основні поняття:

Кар'єрна компетентність, фізичні, інтелектуальні та емоційні критерії, особистісно-ціннісний, когнітивний, рефлексивно-оцінний та діяльнісний компоненти.

Семінарське заняття 2. Просвітництво як форма кар'єрного консультування: життєвий вибір і життєві цінності.

Практичне заняття 3. Коучинг як вид кар'єрного консультування: модель кар'єри мрії.

Практичне заняття 4. Розробка індивідуального плану кар'єрного розвитку.

Практичне заняття 5. Інструмент «Колесо балансу» і SWOT-аналіз кар'єрних планів.

Практичне заняття 6. Ціннісні орієнтації і професійні якості.

Практичне заняття 7. Професійна кар'єра в ієрархії життєвих цілей особистості.

Змістовий модуль 3. Методи виявлення і оцінки кар'єрних стратегій

Лекція 3. Методико-технологічна модель кар'єрного консультування (2 год.)

Методика формування кар'єрної компетентності. Форми, методи й технології консультування з професійної кар'єри. Поетапний процес формування кар'єрної компетентності. Цільові функції методично-технологічної моделі кар'єрного консультування (інтелектуальна, мотиваційна, емоційна, вольова, саморегуляційна, предметно-практична, екзистенційна). Чинники розвитку професійної кар'єро-орієнтованої свідомості майбутніх фахівців і адекватних кар'єрних домагань. Інструментальні функції методично-технологічної моделі кар'єрного консультування (діагностична, комунікативна, прогностична, організаторська). Засади створення умов для розвитку професійної кар'єри, пошуку оптимальних шляхів підготовленості майбутніх фахівців до кар'єрної самореалізації, професіоналізації.

Основні поняття:

Кар'єро-орієнтована свідомість, кар'єрні домагання, кар'єрна самореалізація, «hard» та «soft» навички, професійний потенціал

Семінарське заняття 3. Методи і форми планування кар'єрного розвитку.

Практичне заняття 8. Специфіка кар'єрного консультування осіб з обмеженими можливостями.

Практичне заняття 9. Кар'єрне консультування безробітних.

Практичне заняття 10. Гендерний аспект кар'єрного консультування.

Змістовий модуль 4. Психотехніки кар'єрного консультування

Лекція 4. Розвиток професійної мотивації (2 год.)

Механізми сприяння розвитку самомотивації особистості до професійного успіху. Складові технології розвитку мотивації до професійної кар'єри (діагностування мотивації; вибір відповідних форм і методів корекційної роботи; складання стратегії особистісного і кар'єрного розвитку; розвиток навичок самомотивації). Зміст технології розвитку мотивації: аксіологічна сфера (динаміки життєвих цілей, умов трансформації власної системи цінностей, власного творчого потенціалу); когнітивна сфера; емоційно-вольова сфера; комунікативна сфера, рефлексивні процеси.

Основні поняття:

Внутрішні психічні резерви, комунікативні навички, професійна самопрезентація, самооцінка, стійкість до стресу.

Семінарське заняття 4. Методичні засади складання психологічного «автопортрету» та визначення стратегії самореалізації особистості.

Практичне заняття 11. Розвиток професійної і соціальної самоєфективності особистості.

Практичне заняття 12. Етапи досягнення успіху в професійному і кар'єрному розвитку.

Практичне заняття 13. Розвиток механізмів досягнення мети.

Практичне заняття 14. Професійне становлення особистості й кар'єрна стратегія.

Практичне заняття 15. Професійне самовдосконалення і кар'єрний розвиток.

Практичне заняття 16. Розвиток навичок ділового спілкування.

Практичне заняття 17. Розвиток навичок самоменеджменту.

Практичне заняття 18. Підходи до саморегуляції поведінки.

Практичне заняття 19. Техніки самопрезентації.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість	максимальна кількість балів	кількість	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	3	3	5	5	3	3	9	9
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	3	30	5	50	3	30	9	90

Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом			75		102		75		131
Максимальна кількість балів: 383									
Розрахунок коефіцієнта: $383:100=3,83$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1.

Професійна і кар'єрна консультації в системі професійної орієнтації

Тема 3. Психологічна діагностика як складова кар'єрного консультування – 10 год.

Продіагностувати одну людину за методикою 16-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттелла, визначити в особистісному профілі кожного досліджуваного фактори, які виявляють їх придатність до одного із типів соціального професійного оточення за Дж. Холландом (конвенційний, артистичний, реалістичний, соціальний, дослідницький, підприємницький), аргументувати свою відповідь – 5 балів.

Змістовий модуль 2.

Основні напрями формування кар'єрної компетентності

Тема 9. Роль і місце професійно важливих якостей у професійній кар'єрі – 10 балів.

Підібрати приклад із художньої літератури чи художніх фільмів, в яких була б відображена залежність управлінських рішень персонажа від психічних станів особистості на момент прийняття цих рішень. Підготувати міні-реферат із висновками, коментарями, гіпотезами – 5 балів.

Тема 10. Ціннісні орієнтації і професійні якості – 10 балів.

Продіагностувати 2-х людей за методикою О. Фанталової «Рівень співвідношення «цінності» і «доступності» в різних життєвих сферах», визначити ступінь нереалізованості життєвих цінностей досліджуваних і пояснити взаємозалежність цінностей з кар'єрним розвитком – 5 балів.

Змістовий модуль 3.

Методи виявлення і оцінки кар'єрних стратегій

Тема 16. Гендерний аспект кар'єрного консультування – 15 год.

Знайти у художньому фільмі епізод з демонстрацією гендерної специфіки розвитку кар'єри – 5 балів.

Змістовий модуль 4. Психотехніки кар'єрного консультування

Тема 18. Розвиток навичок ділового спілкування – 11 год.

Запропонуйте правила ділового спілкування психологів на широкомасштабних психологічних фестивалях і майстер-класах. Відповідь підготуйте у вигляді брошури – 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента:

- 1) своєчасність виконання роботи – 1 бал,
- 2) правильність виконання роботи: повна – 2 бали, часткова – 1 бал,
- 3) обсяг виконаного завдання: достатній – 2 бали, обмежений – 1 бал.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи виконуються в письмовій комбінованій формі.

Таблиця 6.3.1

Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Перший (визначення якості володіння базовими поняттями)	тести	18
Другий (виявлення спроможності до застосування знань на практиці)	психологічна задача	7

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Не передбачено навчальним планом.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Практикум з кар'єрного консультування»

для студентів спеціальності 053 Психологія, освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління

Разом: 120 год., лекції – 8 год., практичні заняття – 40 год., семінарські заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
Назва модуля	Професійна і кар'єрна консультація в системі професійної орієнтації	Основні напрями формування кар'єрної компетентності	Методи виявлення і оцінки кар'єрних стратегій	Психотехніки кар'єрного консультування
Кіль-сть балів за модуль	75	102	75	131
Теми лекцій	1. Поняття, основні завдання та етапи кар'єрного консультування.	2. Кар'єрна компетентність як поєднання психічних якостей особистості, умінь і навичок.	3. Методико-технологічна модель кар'єрного консультування	4. Розвиток професійної мотивації.
Кількість балів	1	1	1	1
Теми практичних занять	1. Психологічна діагностика як складова кар'єрного консультування - дослідження особистості (методика Леонгарда-Шмішека) 2. Дослідження поведінкових патернів (тест	3. Інструмент кар'єрного коучингу - модель кар'єри мрії 4. Розробка індивідуального плану кар'єрного розвитку. 5. Інструмент «Колесо балансу» і SWOT-аналіз кар'єрних планів. 6. Ціннісні орієнтації і професійні якості.	8. Специфіка кар'єрного консультування осіб з обмеженими можливостями. 9. Кар'єрне консультування безробітних. 10. Гендерний аспект кар'єрного консультування	11. Розвиток професійної і соціальної самоефективності особистості. 12. Етапи досягнення успіху в професійному і кар'єрному розвитку.

	фруструючих ситуацій С. Розенцвейга) - 4 год.	7. Професійна кар'єра в ієрархії життєвих цілей особистості.		13. Розвиток механізмів досягнення мети. 14. Професійне становлення особистості й кар'єрна стратегія. 15. Професійне самовдосконалення і кар'єрний розвиток. 16. Розвиток навичок ділового спілкування. 17. Розвиток навичок самоменеджменту. 18. Підходи до саморегуляції поведінки. 19. Техніки самопрезентації.
Кількість балів	33	55	33	99
Теми семінарських занять	1. Основні запити до кар'єрного консультанта.	2. Просвітництво як форма кар'єрного консультування: життєвий вибір і життєві цінності.	3. Методи і форми планування кар'єрного розвитку.	4. Методичні засади складання психологічного «автопортрету» та визначення стратегії самореалізації особистості.
Кількість балів	11	11	11	11
Самостійна робота	Психодіагностика	Психодіагностика Міні-рецензія	Аналіз фільму	Складання брошури
Кількість балів	5	10	5	5

Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Рейтингові бали	Загальна кількість балів – 383 Коефіцієнт для переведення у 100-бальну шкалу – 3,83			
Підсумковий контроль	Залік			

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Заєць І.В., Ігнатович О.М., Татаурова-Осика Г.П., Шевенко А.М (2019). *Кар'єрне консультування: практичний посібник*. Київ. 292 с.
2. Базиль Л. О., Єршова Л. М. *Організація консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів: Методичні рекомендації для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти*. Житомир: Полісся, 2019. 104 с.
3. Базиль Л. О., Орлов В. Ф. (2018). Консультування з професійної кар'єри як важливий чинник самореалізації майбутніх фахівців. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, VI (75), Issue: 181, 7-10*.
4. Гриценко І.А. (2017). Проблеми формування кар'єрних орієнтацій учнів ПТНЗ. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук. праць*. Павлоград. Вип. 13. 44-50.

Додаткова література:

1. Алексєєва С.В., Гриценко І.А., Закатнов Д.О., Кузьмінська Л.Д., Орлов В.Ф. (2018). *Психолого-педагогічні тренінги у системі консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів: методичний посібник*. Житомир: Полісся, 196 с.
2. Базиль Л.О. (2018). Центри зайнятості і центри професійної кар'єри: цілі та завдання. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (5-19 березня 2018 р., м. Київ)*. Київ: ІПТО НАПН України, 36-38.
3. Байдулін В.Б., Злочевська Л.С., Торчевська Н.В. (2018). *Як планувати власну професійну кар'єру: методичні рекомендації*. Житомир: Полісся, 80 с.
4. Ігнатович О.М. (2017). Теоретико-методологічні засади психологічного консультування дорослих з проблем кар'єрного розвитку. *Наукова спадщина академіка Івана Зязюна у вимірах сучасності: збірник матеріалів I науково-практичної конференції (30-31 березня 2017 року)*. Київ: вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 280-284.
5. Орлов В. Ф. (2017). Методичні засади професійної орієнтації та консультування з професійної кар'єри учнівської молоді). *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України: збірник наукових праць)*. Київ: Видавничий дім Сам, 291-296.

6. *Система консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів: монографія / ред. Д.О. Закатнова. Житомир: Полісся, 2019, 212 с. DOI: 10/32835/2223-5752.2018.*